

ՏԻՐ ԵՆ ՏՏՈՐԵԳ

Դ. ՏԵՐ-ՄԱՐԿԱՆՈՎ

ԱՐԵՒԵԼՔ

آرهولك

باب عالی جاده سنده

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

Ինչպես առեւտրի ծանուցած էինք «Արեւելք»-ի հրատարակչությանը տարաբանական կազմակերպությունների առթիվ: Մինչև որ տարաբանական կազմակերպությունները առարկի հրատարակչությանը չափազանց մեկ օր միայն:

ՕՐՈՒԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԵՏԱՆՍՍՈՒ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Եանեային դեպի Յուդանիայի փախչող յոյներ յայտարարած են թէ օսմանեան դիմումները Եանեայի մէջ առատ պաշար ունին և Եանեայի ջաղացքները գինը ցերեկ ցորեն կ'արտադրեն գինուրդներուն համար:

Մ. ՎԵՆԵՐԻՆԻՍ ԼՈՒՐԵՐ ԿԵՐԱՆ

Ալեքսանդր կը հետադուրի թէ Յուդանիայի երեսի. Ժողովին մէջ Մ. Վեներինս խոսք առնելով պատմական ըրած է պատերազմին և յայտարարած է թէ չգիտցողք որ պատերազմը երբ պիտի վերջանայ: Ըսած է թէ ինքը կը խորհի որ աղբը կրնայ վատահոյութեամբ սպասել պատերազմին վաճառքին, որուն հետեանքը պիտի ըլլայ ոչ միայն Յուդանիայի սահմանադրականներուն ընդարձակումը այլ և աղբային բարոյականին ուսնացումը:

ՍՍԼԱՆԻՍ ԿԱՐԿԱՆ

Պոլսեան Սեփանի անդամները երէկ Պալատի վաճառատան մէջ դուրսբերած մը ունեցան Սեփանի անդամները մասին և որոնցին յանձնարարով մը կապով որ երբեք պիտի մեկնի այս լինելով զաւթուն համար: Յանձնարարովին կ'անդամակցի Չէքինսկի օմը: Նախորդ դեպքին Ալեքսանդր Ռիպիւն պէ, Երեմի Ռուս Էֆ, և Երեմիան նախարարութեան պաշտօնակներէն Նիկոլայեւի պէ: 1000 սոկի հանդիմանակեցաւ նաեւ այս յանձնարարովին ծախքներուն համար:

ՎԱՐՍԱՎՈՅՔԻ ԲԱՏԻՆ ԿԱՐՑՈՒՆ

Վարսավոյսը երէկ կերտանական ըստ աշխույժ կարգ մը հրահանգներ առաւ: արեւմտի անօրէնութեան:

ՊՈԼԻՍԱՆ ՄԱՐՏԻ ՄԵՔ ԵՐԱՍՏԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Բեղերադուրդին հաւատարմագրութիւնը ստացուած լուրի մը համաձայն Երեւանի պաշարման բանակի պուլկար սպաններէն Տիմոքի գլխավորելով պուլկար զինուորներուն խորհրդի առեւ ունեցած ձախուրթիւններէն, թէ անհասկանալիութիւն փորձեր է, բայց իր ընկերները արդեւ եղեր են: Այս լուրը խիստ յոյս աղբեցուցեալ մը դործած է առաւական հանրային կարծիքին վրայ:

Մ. ՎԵՆԵՐԻՆԻՍ ԼՈՒՐԵՐՈՒ ՊԵՏԻՍ ՄԵՐԻՆԻ

Ալեքսանդր կը հաղորդուի թէ Մ. Վեներինս երեսի. Ժողովի փակուելէն վերջ Լոնտոն պիտի վերադառնալ մասնակցելու համար յառաջիկային սկսելով հայտութեան բանակցութեանց:

ԴԵՐԱՍՏԱՆԻՍՈՒ ՄԱՐՏԻ

Երէկ իրիւն ուս դեպքին Մ. ար կիրա ֆրանս. դեպքանաւորը երբեքով երկար տեսակցութեան մը ունեցաւ դեպքին Մ. Պալատի հետ: Մ. ար կիրա ֆրանս. դեպքանաւորուն մեկնելէն վերջ յաջորդաբար այցելեց անգլիական և իտալական դեպքաններուն: Եր կարծուի որ տեսակցութիւնները դարձած են հայտութեան խնդրոյն չափը:

Բ. ԿԱՆԵ ՄԵՔ

Անգլիայ դեպքին երէկ Բ. Կուս երբեքով տեսակցեցաւ վարչապետին և արտաքին գործոց նախարարին հետ, կողմնորոշ խնդրոյն մասին:

Վարչապետը երէկ իրիւն ուս ասան խորհրդի մէջ տեսակցեցաւ Սալիս Զալիմ փաշայի հետ, Լոնտոնէն և Բեղերադուրդին հասած վերջին հետադիմներու մասին:

ԴԱՆԻԵԼԻՆ ԵՐԵՎԱՆ

Ինչպէս մեր ընդհանուր տեսութեան մէջ ալ իշխած ենք, անհիմն է այն զրոյցը թէ Մանուէլ Ենիքէի փաշա կը փախաւ հրատարակչությանը: Լաւատկարիս զաղաքական չըլանակները մէջ կը կարծուի որ ցոյց մընչու հայտութեան կը ըլլան, դաշինք չկրնար փոխել: Արդեւ այժմու դաշինքին բարեկարգման մասին կատարած ջանքերը կրնան իրեն երկար կեանք մը ապահովել:

ԴԱՐԱՍՏԱՆԻՍ ԵՆ ՍՈՒՐԱՍԻՆ ՄԵՔ

Չէքինսկէն կը հաղորդուի թէ մեծ տերութեանց դեպքանները Մարտ 3ին Գաւառայի արտաքին գործոց նախարարին այցելելով հարցուցին թէ Գաւառայ արտաքին գործի է տերութեանց միջնորդութիւնը ընդունելու: Նախարարը միջոց խնդրած է պատասխանելու համար: Ենթադրեալ զիմում մըն ալ կրած է Սօֆիայի մէջ և Մ. Կեօֆ Նոյն պատասխանը տուած է:

ՀԱՆԻՎԻ ՓԱՇԱՆ ԸՆԴՈՒՄԻՆՈՒՆՈՒՆ ԵՆ ԿԱՐՑՈՒՆ ԲԱՏԻՆԱՐԻՆ

Լոնտոնէն երէկ գինը առնուած հետադի մը կ'ըսէ թէ նախկին վարչապետ Զափը փաշա Սըր Էտուարդ Կրէկ միջոցաւ ընդունուած է ձոր թաղարեւի, ինքուկայութեան արարողագրութիւնը Սըր Արթըր Վալի:

ՀԱՆԻՎԻ ՊԵՏԻՍ ԵՆՍՏԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԵՆ ԵՐԱՍՏԱՆԻՍ ՄԱՐՏԻ

Պոլսեան երէկ գինը առնուած հետադի մը կ'ըսէ թէ ձափաւ պէ յայտարարած է «Երեւանի Թափեպաթ» ի խնդիրներէն մեկուն թէ Թուրքիա լրացող իրաւասութիւն չէ տուած տերութեանց: Գալով պատերազմական տուգանքին, ոչ մէկ ընդունի պիտի վճարէ օսմանեան կառավարութիւնը և թէ գինակցները պարսին ընդունել օսմանեան հանրային պարտոյ մէկ մասը: ձափաւ պէ անկողնացած է թէ Գիւնի փաշան տապալուեցաւ, որպէս զի երկիրը փրկուի: Գալով իր պաշտօնին նպատակին, փոխառութեան մը համար է որ ձախուրդած է:

Պոլսեան «Օմ» Լայտի հասած հետադի մըն ալ խօսելով այս մասին կ'ըսէ թէ ձափաւ պէ յայտարարած է որ Թուրքիա պատերազմէն վերջ լայն չունի մը պիտի առնէ և պիտի ընդունի հաւատարմագրութիւնը աւելի դիւրին կերպով, և թէ Թուրքիա փոխառութիւնները պիտի կընէ: Թուրքիա, շարունակած է ձափաւ պէ, պիտի լը կեդրոնացման հին դրութիւնը և Անատոլի մէջ պիտի ներմուծէ վարչական ապահովորդանալու: Պիտի լուծուի Հալիպայի խնդիրը որ հողային խնդիր մըն է և ոչ թէ քաղաքական: Կարելի կըսենք չափ պիտի վերադարձուի հայերուն իրենց հողերը որոնցմէ զրկուած են և Փոքր Ասիոյ մէջ պիտի հաստատուին Եւրոպական Թուրքիոյ այն 250 հազար կախառակները որոնք Անատոլի մէջ տնտեսական և երեստական նպատակաւ պայմանները պիտի գտնեն: Թուրքիա չափ լայն կործանուց Եւրոպայի մէջ, բայց իր կործանները պիտի գարմանէ Անատոլի մէջ:

ՀԱՍՏԱՆԱՐԻՆ ԵՆՍՏԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԳՐԱՆԴԻՆԱՆԸ

Երէկ Ժամը 3ին տեղի ունեցաւ քոնֆերանս մը Համալսարանին մէջ, Սալի պէյի կողմէ: Երեւան էին բաղմաթիւ անձնատարութիւններ, ի մէջ ալ իրականացանքը գրադիտներ և ուսանողներ: Սալի պէյ պարզեց հայրենիքին զաղաքաւոր արեւմտեան ժողովուրդներուն մէջ, կարճ պատմականը ընելով ընկերային յեղաշրջմանց: Յետոյ պար-

զեց հայրենիքին զաղաքաւոր մըն մէջ և այն տարրերը որոնք կը կազմեն հայրենիքին խելալը: Յետոյ բաղադրութեան դրաւ արեւելեան և արեւմտեան երկրներու հայրենիքի մասին տածուած գաղափարները: Սալի պէյ ըսաւ թէ մեր հայրենիքը իր զուգութեան իր չիմ ունի նախ և առաջ պետութեան քաղաքական տարրերը լրացող լայնական կրօնքին կապը քանի որ մեր երկիրը լրացող է աշխարհ և աշխարհ տարրերէ: Սալի պէյի ըսած խոսքով մեծ հաճոյքով ընդունուեցաւ անկողնակներէն:

ԴԱՆԻՎԻՆԻՍ ԵՆ ՍՈՒՐԱՍԻՆ ՄԱՐՏԻ

Բարձրագոյն հրամանով, գաւառութեան գործին մէջ մեղադրուող երկրները նոր հարցաքննութեան մը պիտի ենթարկուին: Գործին տակին միջոցով երկու երեք օր կաշիքի չպիտի ըլլայ: Տեսուարար ներկայացնել ընդհանուր գաղափարութեան:

ՏԱՆԻՎՈ ԵՆՍՏԱՆԸ

Լոնտոնէն երէկ գինը առնուած հետադի մը կ'ըսէ թէ «Տեղի Թէքլիպաթ» տեղիւրութեան համաձայն Պալատի փախուցանարարին պահուն Թուրքիա գինը ըստմ են Տանիս իշխանը, հակառակ սերպ գուսարակի մը զայն ապաստու համար ըրած ջանքերուն:

ԵՐԱՍՏԱՆԻՍ ԼՈՒՐԵՐ ԿԱՐՑՈՒՆ

Օսմանեան ծովային բանակին վերակազմէ ծովակալ Լիմուս փաշա արձակուրդով Անգլիա պիտի մեկնի: Իր բացառականութեան, իրեն պիտի յաջորդէ սպայապետին պետը:

ՎԱՐՍԱՎՈՅՔԻ ԴԱՐԱՍՏԱՆԻՍ

«Արեւմտ» զաղաքման ենթարկուեցաւ այժմու դաշինքին դէմ միաբերող հրատարակութիւնները ըրած ըլլալուն համար:

ԵՆՍՏԱՆԱՐԻՆ ԵՆՍՏԱՆԻՍ ԵՆ ԵՐԱՍՏԱՆԻՍ ՄԱՐՏԻ

Վարչապետ Մանուէլ Ենիքէի փաշա պատերազմական նախարարութեան պաշտօնակներէն մեկնելէ վերջ երէկ Բ. Կուս երբեքով ծովային նախարարին հետ կարեւոր խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ գինուրդական խնդիրներու մասին:

ՀԱՆԻՎԻ ԵՆՍՏԱՆԻՍ ԵՆՍՏԱՆԻՍ ԵՆ ԵՐԱՍՏԱՆԻՍ ՄԱՐՏԻ

«Ենի Թիք» լուստեղեակ աղբիւրը ստացած է հետեւեալ լուրը որ, կը կարծենք թէ կապ ունի այն լուրին հետ որուն համաձայն երեք փոխարանաւոր անգլիական լուրուած էին «Համիլէթ»-էն: Կարմիր մարշիլի գրեց կողմ օմը, չղեկաւ մը որ Սեփանի Կիւրի կ'ըսէր, ձախան հանդիպած է հոլլէն ծովային զինուորներու զինակներու որոնք կը գտնուէին չուրի վրայ: Անոնցմէ երկուքը կարելի կըսէ թէ փրկել: Այս նախապնդումը վրայէն հասկցուած է թէ անոնք կը պատկանէին «Թէքլիպաթ» անդրանու լուրուած չղեկաւորին որ օմանցալ գրահատորի փրկուած էր պատերազմի պահուն:

ԱՆԻՎԻՆԻՍ ԵՆՍՏԱՆԻՍ ԵՆ ԵՐԱՍՏԱՆԻՍ ՄԱՐՏԻ

Լոնտոնէն երէկ գինը առնուած հետադի մը կ'ըսէ թէ Լոնտոնի դեպքանաւոր զուր զաղաքմ է այն ապահովական յիշատակագրով զոր տարաբար էին վայձալի առօրինակ կառավարութեան երեք պատուիրակները: Այս յիշատակագրով կը պահանջուէր որ Յուդանիայի մաս միջամտութիւն մը ի գործ դրուելով խնդրուէր թուրքերը Արեւմտեան զինուորական զինուորներուն անցնելը պաշարման դիմել:

ՊՈԼԻՍԱՆ ԵՐԱՍՏԱՆԻՍ

Այս օրերս թիթիւ բարկաւում մը կը տեսնուի տնտեսական հրապարակին վրայ: Պոլսը երկու կարեւոր վաճառատներ, որոնք խիստ տաղանդալի վիճակի մը մէջ կը գտնուէին, կրցան համաձայնել իրենց պահանջատէրներուն հետ, և այսպէսով գործ մնացին տնտեսական պարագային:

ՏԵՐԵՐ ԿԱՐՑՈՒՆ ՄԱՐՏԻ ԵՆՍՏԱՆԻՍ 1912 ՏԱՐԻՆՈՒ ՄԱՐՏԻ

Պոլսեան «Օմ» Լայտի ուղղուած մանաւոր հետադի մը հետեւեալ կը հաղորդէ: «Տեղի պահէի անգլիական 1912 զորքանութեանց մասին կը հաստատէ տեղեկագրին Թուրքիոյ բանին մէջ թէ օմը կառավարութիւնը տնտեսական աղբեցուցիչ կարողութիւն մը ըրց տուած է: Մինչ պաղքատեան պետութիւնը մարաթրոնի պէտք ունեցան, Թուրքիա անօգուտ նկատելով այդ միջոցը: Շատ քիչ հաստատութիւններ ստորադրեան դպրեցան իրենց վարչականները: Պահանջները ոչ մէկ կարեւոր կորուստ ունեցած են պատերազմին միջոցին: Տեղի պահէի պարտ ծիւղը նոյն իսկ գահաժողի արդեւոր մը իսկ հնգը բերած է: Թուրքիոյ կրօնական վարչութիւնը իր յանձնարարութիւնները պահած է և կատարած իր վճարումները, փոխառութեանց առթիւ: Ապրիլ-ցուցիչ հաշուութեան: Անատոլի երկաթուղին 1911 իր փալլուն տարեկանին բաղադրամար տեղեցուցած է իր եկամուտները: Պաղատար երկաթուղին կը յառաջիմէ ի հեծուկ պատերազմին առթած գուսարութիւններուն:

ՈՒՍ ՄԱՐՏ ԼՈՒՐ ԿԱՐՑԱՆԱՐԻՆ

Պատերազմ. դաշտի գին. կացութեան վրայ պաշտօնական ոչ մէկ լուր հաղորդուեցաւ երէկ: Պաշտ է ենթադրել որ Ե. որ ոչ թրակտը և ոչ ալ եպիտոսի մէջ ոչ մէկ պատերազմական գործողութիւն տեղի ունեցաւ: Թէ և երկուսն պայման օրէն վերջ գործողութեանց կ'ապաստուի, բայց առայժմ հիւսներ անկողնի կը դարձնեն ձախաններ և դաշտերու վրայ ամէն կարելի գործողութիւն:

ԱՆԻՎԻՆԻՍ ԵՆՍՏԱՆԻՍ ԵՆ ԵՐԱՍՏԱՆԻՍ

Գրած էինք թէ Թուրքիան մէջ երկի հացիկայով մը արուեցաւ ի պատու Ապու-Իւ-Հաթ Հափաւ պէյի: Երեւան ի նաեւ. Տօքթ. Րիդա Թէքլիպաթ պէյ ար ատեն, որ ի վեր լուրիւնը դատարարած էր իր զինքները: Ապու-Իւ-Հաթ Հափաւ պէյ, Պրիւ-Բաթիկ նախորդ օսմանեան դեպքան, որ յայտնի գրադիտներէն է Թուրքիոյ, իր հաշուած անկ անկ մըն է, լուր և կանոնաւոր դիմադիրներով: Հափաւ պէյ բաղմած էր սեղանին մէջաւոր իր զին ունեցանով իրարի զաղաքաւոր Իսան պէյ, «Սեփանի ֆինանսի հրատարակիչը: Սեղանին կը մասնակցէին նաեւ ի մէջ ալ զուր ծեղալ Նուրի պէյ, Սիւլէյման Նազիֆի պէյ, բանասեր Ֆալիկ Սիւ, ձեռնալ Շէհապետին պէյ, Տօքթ. Ապու-Եւ-Հաթ Հափաւ պէյ, Թուրքիոյ իր կազմէն հրատարակչութիւն մը կազմէ հրատարակչութիւն: Համար ցրուած գործերը Ապու-Իւ-Հաթ Հափաւ պէյ, որ Թուրք բանաստեղծներուն առաջինը կըսէ: Սեղանին վերջ ներկաները լուստեղեակներ և իւրաքանչիւր իր անուր արձանագրեց ապստի մը մէջ որ պիտի արուի իր յիշատակ Հափաւ պէյի:

ԵՐԱՍՏԱՆԻՍ ԼՈՒՐԵՐ

Իրիւրէն «Օմ» Լայտի ուղղուած լուրակցութիւն մը կ'ըսէ թէ հակառակ տեսութեան մասին տեղի տեղեկներուն ըրած կոչուրուն, ասանցմէ ոչ մին Զափաւ սոկի աւելի գուսար մը արձանագրեց, աչքի առնելու ունենալով հանդերձ Մոսկոյի խնդիրը հասած գաղթականներուն խեղճութիւնը: Իրիւրի կրօնաւոր միայն 50 սոկի առաւ: Միջանցիկ հարաւաններն ալ ըստ արձանագրութեան իրենց շուկաները: Հիւստաւար գործանալի չէ որ, կ'ըսէ թիթիւկայ, այս հարաւաններէն անմար սպանական նպատակներ ստացան: Մէկ զուր ստալ ինչ մեծ էր Եանեայ Բուրսիոյ մէջ, նախաօրինակ պարագայի մը առթիւ: Ե. երբ լայն մեծահարկանները այսքան նուազ կ'ըստով կը մասնակցեն ներքին փոխառութեան, կարելի է երեստակել թէ ժողովուրդին մնացեալ մասը ինչ կերպով պիտի մասնակցի:

ԵՐԱՍՏԱՆԻՍ ԵՆՍՏԱՆԻՍ ԵՆ ԵՐԱՍՏԱՆԻՍ

«Թալիքի Ենիքաթ» կ'ըսէ թէ 500,000 տուրի «քոնսիլ» ապստուած է օմը, բանակին համար:

ԵՐԱՍՏԱՆԻՍ ԵՆՍՏԱՆԻՍ ԵՆ ԵՐԱՍՏԱՆԻՍ

Իրիւրէն Սեղանի վերադարձած են 110 չափ խաւ գաղթականներ:

ՆՈՐ ԿԱԼՈՒԱՍԿԱՆ ՕՐԵՆՔԸ

ԵՆ

ԲԱՐՑԱՎԱՆ ԱՆՁՆԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ինչպէս դրուեցաւ, կայս. Իրաւէ մը վաւերացուց կարուածական նոր օրէնքը, որուն արձանագրութեամբ բարոյական անձնատարութիւններ, ինչպէս կառավարութիւնը, թաղային խորհուրդներ, հասարակութիւնները, պետութեան կողմէ փախուցուած անտարական, բարեկործանական և շինութիւններու գործեր ընող ընկերութիւնները կրնան կարուածատր ըլլալ, մինչդէռ մինչև այսօր բոլոր կարուածները պէտք էին արձանագրուէին Երեւանի անձնատարութեան: Այս օրէնքին հետեւեալ յօդուածը, որ մասնաւորապէս կը շահագրգռէ ոչ-խաւ հասարակութիւնները, կը ներկայացնենք հետ:

Յօդ. 3. — Օմը. բարեկործանական հասարակութիւններն ու հասարակութիւնները, իրենց «գաթ» և պետական տուրքերու ենթակալ կարուածներ կրնան ունենալ մի միայն քաղաքներու և գիւղերու մէջ, սակայն բարեկործանական հասարակութիւններէն մեկուն հինգն ի վեր պատկանուի և այս պարագային կարուածանագրուի վաղու թեան մէջ արձանագրուած հողերը առաջուան նման իշխաւ հասարակութեան սեփականութիւնէն է:

Առաջինայ քաղաքաւորիւն. — Օմը. հասարակութիւններու և բարեկործանական հասարակութիւններու անուանով մինչև հիմա կեղծ անուններով քաղաքներու և գիւղերու մէջ սեփականացուող անգլիական կարուածները, եթէ ներկայ օրէնքին հրատարակութեան թուականին պիտի լինէ ինչ միայն գինուրդ և կառարուի, ինչպէս յօդուածին արձանագրութիւններուն համաձայն կ'արձանագրուին, սեփականատէր հասարակութիւններու անունէն իսկ եթէ այս պայմանումովին մէջ արձանագրութեան արտադրութիւնը կատարուի համար խնդրալից զիմում չըլլայ կարուածան համարի վաղուութեան և կամ եթէ այն կարուածներուն չափը գաթի տեղի ապրիլ հանդիմանք մը ներկայանայ և դառ չաղաքի պատկանեալ տեղին մէջ, անիկ նոր ալ եւս այդ կարուածները պիտի կարգին հասարակութիւններու պատկանել:

ՅՈՒՆԱՅ ՊԱՐՏԱՐԱՐԱՐՈՒՆ

Տ. երմանու

ուս պետական մէջ

Երէկ, Յունաց Տ. Ենիքան պատերազմ ընկերակցութեանը երկու մաս

